

Către: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR)

În atenția: domnului ministru Adrian CHESNOIU

Subiect: Sectorul pomicol, submăsura 4.1a

Stimate domnule ministru,

În calitate de **asociație profesională care reprezintă în România firmele de consultanță în management**, membră în cadrul UPLR (Uniunea Profesiilor Liberale din România), FEACO (Federația Europeană a Asociațiilor de Consultanță în Management) și ICMCI (Consiliul Internațional al Institutelor de Consultanță în Management), dorim să vă supunem atenției o serie de aspecte cu privire la sectorul pomicol, submăsura 4.1a.

Din informațiile vehiculate în mass-media, dar și în cadrul conferințelor la care ați participat, nu este clar care va fi calendarul de lansare sau dacă va mai fi lansată submăsura 4.1a, referitoare la sectorul pomicol. Vă rugăm dacă este posibil să ne oferiți un răspuns cu privire la acest aspect, precum și informații cu privire la cauzele întâzierii atât de mari a lansării acestui program pomicol.

Solicitarea noastră este în concordanță cu atribuțiile CM PNDR, ca urmare a pașilor procedurali parcurși astfel:

- În data de 21.02.2022 Direcția Generală de Dezvoltare Rurală - Autoritatea de Management a PNDR a consultat GL Pomicultură cu privire la Ghidul Solicitantului și modificările la criteriile de selecție
- În data de 15.03.2022, în adresa cu numărul 196849, MADR sub semnătura dlui. Ministru a transmis către toți membrii CM intenția lansării în perioada imediat următoare a sesiunilor de proiecte, inclusiv sM4.1a, adresă în care sunt prezentate inclusiv alocările pe cele 3 componente, a) Înființare/extindere/modernizare plantație/pepinieră inclusiv condiționare - 81,68 mil. euro, b) Depozitare, condiționare și procesare - 35 mil. euro, c) Achiziția pentru utilaje recoltare - 21 mil. euro.

Suntem deja în luna mai 2022, iar Ghidul Consultativ menționat și dezbătut în cadrul procedural nu a fost publicat pe site-ul AFIR, ultimul fiind cel aferent ultimei sesiuni de depunere din perioada februarie - august 2019.

Având în vedere acest aspect, precum și declarațiile dumneavoastră publice referitoare la sectorul pomicol am dori să menționăm câteva aspecte referitoare la problema supracontractării, dar și la capacitatea AFIR de a evalua proiectele.

Conform informațiilor vehiculate în mass-media s-a menționat că:

- Există nevoie de disponibil de finanțare pentru a acoperi supracontractarea de 150% de pe măsura 4.1 din Programul 2014-2020 de aproape 400 mil. euro, informație nementionată în cadrul CM. Dacă acesta este argumentul, în momentul lansării măsurii 4.1 pe Regulamentul de Tranziție,

măsura lansată în perioada 25 octombrie 2021 - 25 ianuarie 2022, considerăm că trebuia diminuată alocarea cu sumele menționate din alocarea totală de 760 mil. euro pe această sesiune.

- Există riscul ca experții AFIR să nu finalizeze evaluarea și să se semneze contractele pe anul 2022. Considerăm că acest fapt arată 2 aspecte: capacitatea administrativă precară ceea ce duce la o abordare imediată în managementul AFIR, și/sau încă o complexitate a proiectelor și necesitatea reducerii documentațiilor de depunere.

În ambele cazuri listate mai sus observăm o gravă eroare de management, deoarece soluția pentru primul argument, de a redistribui sumele alocate unei măsuri INTEGRAL către altă măsură supracontractată nejustificat, încalcă în primul rând regulamentul de tranziție, și încalcă ÎNTREAGA etapă validată de politici, indicatori de program. Ținem să precizăm că nu se pot redistribui sumele de pe alte măsuri ÎNAINTE de lansarea acestora ci doar prin DEZANGAJĂRI sau ECONOMII rămase ÎN URMA lansării sesiunilor, a disponibilului rezultat din diferența de depunere, evaluare, contractare. O asemenea decizie trebuie trecută prin avizul CM PNDR, și doar dacă se are în vedere Notificarea Comisiei pentru modificarea programului de finanțare prin Regulamentul de Tranziție, fapt extrem de riscant în realizarea în termen real, ce duce la o serie de riscuri în lanț, fiind într-o etapă în care suntem în paralel cu Comisia în negocierile pe PNS 2023-2027.

Chiar dacă măsura 4.1 și măsura 4.1a au ca bază de contribuție, conform Regulamentului (CE) 1305/2013, art.17, în măsura 4 „Investiții în active fizice” și contribuie la domeniile de intervenție DI 2A „Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole” există o diferență majoră între indicatorii de program care sunt diferiți.

De asemenea, știm că sesiunea privind supracontractarea a avut o specificitate de finanțare prin DI 5D „Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură”, deoarece în urma analizelor și a informațiilor transmise către CM PNDR proiectele depuse până la data ultimei sesiuni au fost peste 80% din DI 2A, deci nici măcar domeniul de Intervenție nu poate duce la alocarea fondurilor. Cu privire la supracontractare, conform declarațiilor dumneavoastră depășește plafonul de 120%, ceea ce nu se încadrează pe Regulament, ci s-a invocat o excepție, în baza unei argumentări. Cu siguranță, în acel moment nu era luat în calcul ceea ce acum se dorește.

- Un alt argument, dincolo de cel financiar este cel de importanță strategică.

În argumentarea strategiei PNDR - PNS dorim să vă aducem în atenție mai multe aspecte care ne ajută să înțelegem de ce nu trebuie suspendată sM 4.1a:

- Pomicultura este un sector vulnerabil și în scădere.

Productivitate în declin a plantațiilor pomicele (producția totală de fructe în anul 2017 a fost de 1,058 mil. tone, cu 18% mai mică decât în anul 2014 când producția totală de fructe a fost de 1,3 milioane tone)

- Consumul de fructe este majoritar din import, este deficit pe balanța comercială

În acest sens sunt vizate intervenții în sectorul pomicol pentru reconversie și înființarea de plantații pomicele, în sectorul legume - fructe în vederea reducerii deficitului de balanță comercială prin investiții în spații protejate, facilitați de condiționare, utilaje performante și utilizare de soluții de agricultură de precizie.

- Sectorul pomicol duce la creșterea consumului de produse sănătoase, în special legume și fructe proaspete și procesate, prin programe naționale care încurajează educația alimentară

- Contribuția pomiculturii la eco scheme

Înierbarea intervalelor dintre rânduri în plantațiile pomicole, (eco-schemă) contribuie la conservarea și sporirea biodiversității plantațiilor și a mediului înconjurător, precum și la protecția și reconstrucția habitatelor sau a speciilor, creșterea rezervelor de apă în sol, inclusiv întreținerea și crearea de caracteristici ale peisajului sau a zonelor neproductive, în contextul schimbărilor climatice.

- Contribuția la bioeconomie și permacultură

Totodată prin utilizarea unor plante repelente, medicinale și aromatice se va reduce consumul de substanțe de protecția a plantelor pe termen mediu și scurt. O contribuție benefică a acestei eco-scheme vizează asigurarea unor condiții favorabile polenizatorilor

- Situația curentă în patrimoniul pomicol

Patrimoniul pomicol românesc este caracterizat prin existența unor plantații cu vârste mai mari de 25 de ani, având potențial productiv redus. Programele de restructurare și îmbunătățire a competitivității sectorului pomicol au adus un suflu nou în pomicultură. Suprafața totală a plantațiilor pomicole reprezintă numai 1,67% din suprafața arabilă a țării, respectiv 1% din suprafața agricolă a țării. Din totalul suprafeței cu plantații pomicole, cca. 65% sunt plantații cu vârsta mai mare de 25 ani, cca. 23% - cu vârsta cuprinsă între 10-25 ani, și restul, plantații tinere, cuprinse între 1-10 ani. Ca o necesitate stringentă pentru dezvoltarea sectorului pomicol se impune înființarea de suprafețe noi cu plantații de pomi fructiferi și arbuști fructiferi, înlocuirea plantațiilor pomicole îmbătrânite și în declin, cu exploatații pomicole viabile care să asigure producții de calitate. Diminuarea producției se pune pe seama: îmbătrânirii livezilor, neaplicării unor tehnologii adecvate din cauza potențialului financiar scăzut al fermierilor, ce poate conduce la declinul plantațiilor, riscul de abandon. În cazul defrișării unor livezi îmbătrânite, unii fermieri nu dețin resursele financiare necesare înființării unor plantații noi. Pentru a putea restructura livezile îmbătrânite este nevoie de asigurarea resurselor financiare.

- Sănătatea consumatorilor

Pomicultura este una dintre cele mai importante ramuri ale sectorului agricol. Trebuie subliniată importanța consumului de fructe pentru sănătatea consumatorilor. Proprietățile organoleptice, conținutul foarte ridicat de elemente minerale și vitamine sunt importante atât pentru hrana copiilor, cât și a adulților. Fructele pentru industrializare sunt foarte solicitate, fiind pretabile pentru o varietate foarte mare de produse procesate foarte apreciate

- Cel mai scăzut nivel de venituri din sectorul agricol

Cost mediu cu forța de muncă/lucrător/ORĂ	Cost mediu cu forța de muncă/lucrător/AN
Culturi de câmp 12,06 RON	30.150 RON (aproximativ 6.307 euro)
Culturi horticole 9,01 RON	22.525 RON (aproximativ 4.712 euro)
Culturi permanente 9,71 RON	24.275 RON (aproximativ 5.078 euro)
Exploatațiile vegetale mixte 11,76 RON	29.400 RON (aproximativ 6.150 euro)
Erbivore 10,54 RON	26.350 RON (aproximativ 5.512 euro)
Granivore 11,68 RON	29.200 RON (aproximativ 6.108 euro)
Exploatațiile zootehnice mixte 11,29 RON	28.225 RON (aproximativ 5.904 euro)

Exploatațiile mixte (culturi și animale) 10,77 RON 26.925 RON (aproximativ 5.632 euro)

Rețeaua de Informații Contabile Agricole - RICA)

Subfinanțarea sectorului va crea și mai mari decalaje ale forței de muncă.

- Strategia precară finanțării sectorului pomicol

Ultima sesiune pe sectorul Pomicol a fost lansată în urmă cu 3 ani, Sesiunea nr. M4.1A - 01/19 - 12.02.2019/ Etapa lunară: 2 (16.03.2019 - 15.04.2019), fondurile alocate pentru submăsura 4.1a „Investiții în exploatații pomicole” au fost de 65.413.105 euro, din care 3.500.000 euro pentru obținerea de material de înmulțire și plantare fructifer, adică sub 50% din alocarea curentă.

Sumele alocate programului Pomicol pe perioada 2021-2027 sunt cu 100 milioane mai mici decât cele din perioada 2014-2020, în jur a 300 mil. euro. Dacă se realocă acești bani din alocarea prezentă, în suma de 122 mil. euro, DR-13 ”Investiții din exploatații pomicole” vom avea rămas buget de doar 185 mil. euro, adică 45% din sumele alocate în perioada 2014-2020, ceea ce, și pe fondul costurilor majorate, înseamnă, practic un nivel complet subfinanțat, în mod cert rămânând complet vulnerabil competiției externe.

Această sumă, corelată cu suprafața de 65% (aproximativ 80.000 ha) de livezi îmbătrânite arată un trend de scădere drastică a suprafețelor pomicole, suma alocată neacoperind nici 25% din ceea ce pe cale naturală dispăre, ori în acest caz cum putem defini vreo măsură din perspectiva unui Program Strategic sau a performanței sectoriale cu efecte pe consumatorul final.

Toate acestea arată faptul că nu se poate nici financiar, nici procedural, nici strategic sau a siguranței alimentare renunța la alocările pe sectorul Pomicol.

Facem apel ca, în regim de urgență, să lansați această măsură extrem de importantă, măsură așteptată de 3 ani, dezbătută și cunoscută de către fermieri din anul 2021, odată cu validarea alocărilor bugetare.

În prezent, o serie de fermieri au demarat cheltuieli în vederea realizării documentațiilor, studii necesare, autorizații, pe baza informațiilor publice transmise.

O documentație pentru proiectul de plantație durează minim 3 luni de la inițierea procedurilor:

- Reglementări urbanistice
- Documentații teren,
- Studii OSPA, favorabilitate teren
- Avize: Ape Române, ANIF, SNIF, OUAI, Mediu
- Documentații tehnice, proiecte tehnologice, avize Institut Cercetare

Toate acestea realizate de către fermierii români, supuși în acest context și unei situații economice precare, în lipsa unei predictibilități a pieței inputurilor, a costurilor de investiții.

Specificul pomiculturii este riscul ridicat al asigurării unei capacități financiare de către solicitant pe perioade cuprinse între 3 și 5 ani de flux de numerar, până la obținerea unei producții, și încă 2-3 ani de la această perioadă până la maturitatea plantației și intrarea în zona de rentabilitate.

În analiza realizată pe proiectele pomicole, marea parte a materialului săditor este de import, acum era momentul propice de a lansa dezvoltarea pepinierelor, altfel vom avea din 2023 tot un deficit de material săditor intern, certificat, suficient pentru a acoperi o bună parte a inputurilor pentru proiectele următoare.

Vă stăm cu plăcere la dispoziție pentru eventuale clarificări sau consultări cu privire la subiectele abordate în această adresă.

Cu stimă,

Petre Luigi LUICAN
Președinte AMCOR

Acest document a fost elaborat și verificat sub coordonarea Comisiei Profesionale de Agricultură (CPA) din cadrul AMCOR

Cristian GĂINĂ
Coordonator CPA AMCOR

